

Să vorbim despre Europa

Argument

Vise pentru Magda

Sorina Ștefărcă

Textul de mai jos l-am scris la 24 martie anul curent. Erau niște zile triste, proaspăt după atentatul cu bombă de la Aeroportul din Bruxelles... Astăzi, trăim alte „proaspete” tristeți. Astăzi îi deplângem pe cei peste 80 de oameni uciși în seara de 14 iulie, la Nisa, de un cetățean francez originar din Tunisia care, la volanul unui camion de mare tonaj, a intrat în mulțimea care tocmai urmărise spectacolul de artificii dedicat Zilei Naționale a Franței. Și chiar dacă legătura lui cu radicalii islamiști (încă) nu este demonstrată, durerea nu este mai mică, iar „de ce?”-urile nu sunt mai puține. Ca și „ce va fi?”-urile. Și totuși, într-o ultimă încercare parcă, eu vreau să cred că omenirea se va reinventa și, ca un organism care caută să supraviețuiască, va găsi un antidot pentru nebunia terorismului. Că oamenii (unii) vor învăța să nu se omoare, dar și (alții, cei împuterniciți să o facă) să-i anihileze pe potențialii ucigași. De sunt naivă, iertată să-mi fie naivitatea! Este antidotul meu pentru frică.

„...Când, acum două săptămâni, am revenit de la Paris, nepoată-mea Magda s-a lipit pisicește de mine și m-a întrebat cu ochi visător-strălucitori: „Nana, da tu chiar ai văzut Turnul Eiffel?”. „Da, i-am spus, l-am văzut și o să-l vezi și tu curând...”. Pentru că ideea de a merge la Paris împreună se cocea mai demult – inițial pentru o zi-două la Disneyland, ce-i drept, dar întrebarea despre Tour Eiffel mi-a dat de înțeles că fata e (aproape) mare și că visele devin altele...

Mi-am amintit de mine la vârsta ei. E adevărat că eu pe atunci abia descopeream franceza, nici vorbă de patria acesteia, dar visele... visele nu mi le putea interzice nimeni, nici chiar atunci... Datorită lor, probabil, atunci când în 2007, pentru prima dată, am luat la picior Parisul, simțeam că sunt acasă și că doar revăd, după o lungă despărțire, locurile în care am crescut în... pagini de carte, răsfoite pe malul Nistrului... Și câți dintre noi nu au îndrăgit Parisul din carte și de la orele de franceză, cu mult până a-l descoperi și îndrăgi pe viu?..

La 13 noiembrie 2015, când la Paris au fost uciși fără milă peste o sută de oameni, m-am speriat nu doar pentru că, deseori, moartea se află mult mai aproape decât credem. M-am speriat că, într-o zi, nu vom mai putea visa. Și că mii de Magda din lumea asta nu vor mai vedea acest oraș așa cum am avut norocul să-l văd eu. Pentru că va fi transformat într-o Atlantidă pe care oamenii se vor teme să o exploreze... Apoi a venit o dimineață de februarie 2016, când mi-am zis că „mi-e dor” și „plec”. Să-l revăd. „...Și cum, Doamne, să așteptezi la atâta frumusețe și să privești de ea o lume întreagă?!”, mi-am zis atunci, în prima seară și am plâns, în tăcere, îmbrățișată de Orașul care învinsese moartea.

De marți, cum se învinge moartea învață Bruxellesul. Iar alături de el, învață toți cei care de-a lungul secolelor au clădit acest oraș. Și cei care l-au ales recent să le fie casă – Nina, Oleg, Ludmila, Tudor, Cezara, Timur, Ludmila, Bianca... Învață cei care am fost nu o dată în capitala Belgiei, căutând în disperare, la miez de noapte, o cafea și o trufă de ciocolată. Și cei care abia vor veni încolo...

Căci vor veni – la Bruxelles și la Paris, sfidând frica și sfidându-i pe cei care și-ar dori ca să nu mai visăm. Să nu mai râvnim. Nici să dorim. Vor veni, pentru că Magda are dreptul să viseze. Și să vadă Turnul Eiffel...”.



Foto: PNUD Moldova

Complex sportiv modern pentru copiii de la Varnița

Copiii din satul Varnița și din împrejurimile acestuia, inclusiv câteva cartiere din orașul Bender, au la dispoziție, din această vară, un complex educațional-sportiv modern unde să își petreacă timpul liber. Complexul a fost inaugurat chiar în perioada Campionatului European de Fotbal și include un teren de sport pentru handbal, tenis, volei și baschet, pavilioane sportive dotate cu echipament, un centru de zi renovat și teren de joacă pentru grădiniță. Toate acestea au fost posibile datorită unui sprijin financiar de 150 de mii de euro, acordat de Uniunea Europeană prin intermediul Programului de consolidare a încrederii între locuitorii ambelor maluri ale râului Nistru, transpus în viață de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Pentru că... Moldova este Europa.

Tradiții britanice: premierii pleacă, motanul rămâne

După demisia premierului David Cameron, ca urmare a votului pro-ieșire din UE a țării (52%), mai mulți englezi s-au întrebat dacă acesta îl va lua cu sine și pe Larry, motanul care, de cinci ani, locuiește pe Downing Street 10, reședința șefilor de guvern ai Marii Britanii.

La 13 iulie, când Regina Elizabeta a II-a a acceptat demisia lui Cameron, s-a



Foto: Reuters

anunțat oficial că motanul rămâne „acasă”.

Larry, în vârstă de nouă ani, a fost adoptat de la adăpostul de animale Battersea din Londra. El este angajat al guvernului, are buget propriu și „funcție

oficială” – Chief Mouser to the Cabinet Office (Vânătorul-șef de șoareci de pe lângă Biroul Prim-ministrului). Felina are și cont oficial de Twitter, pe care în zilele transferului de putere de la Londra au fost

postate mai multe comentarii ironice. În unul dintre ele, Larry remarcă faptul că, în cei cinci ani de când se află „pe lângă Guvern”, a asistat la schimbarea șefilor tuturor partidelor britanice. (A. Ș.)

Afaceri moldovenești din fonduri europene

Cu ajutorul danez, zmeura din Zaim a scăpat de secetă



Zmeura este culeasă o dată la trei-patru zile

Lilia Zaharia
reporteră „Obiectiv
European”

Un tânăr din satul Zaim, raionul Căușeni, cultivă, de câțiva ani, zmeură. Pentru că una dintre marile provocări pentru agricultura din Moldova - în special, în sudul republicii - este clima aridă vara, pentru a-și salva cultura de secetă, antreprenorul și-a cumpărat un sistem de irigare din banii oferiți de Guvernul Danemarcei.

O afacere începută la 19 ani

De cum ieși din satul Zaim și treci râul Botna, dai de un drum șerpuit de țară care te duce direct la plantația de zmeură a lui Victor Furtună. Printre ramurile stufoase ale tufelor de zmeură, aranjate în rânduri, se aud vocile muncitorilor care culeg poamele roșii, așezându-le cu grijă în lăzi, fără să le stâlcească. „Avem de lucru, mulțumim. Doar cei care nu doresc, nu muncesc”, îmi spune Mariana, o tânără mămică din Zaim.

Antreprenorul culege zmeură al treilea an. Și-a început afacerea pe când avea doar 19 ani. Inițial a cumpărat câțiva butași și i-a sădit acasă, pentru a vedea cum rodesc. Mulțumit de rezultat, s-a extins pe o suprafață mai mare - un hectar și 20 de ari, pe care astăzi cresc zece mii de butași. „Plantația pe care o vedeți a fost sădită în toamna lui 2013, anul curent este



Victor Furtună spune că soiul de zmeură rodește timp de aproape două luni

primul cu roadă deplină”, spune tânărul agricultor.

Piața de desfacere este pe... rețelele de socializare

De cumpărători nu duce lipsă. În vara curentă, zmeura este vândută nu doar în Republica Moldova, însă pomușoarele aromate au trecut Prutul, fiind comercializate și în România. Mai în glumă, mai în serios, tânărul ne spune că la Zaim majoritatea gospodinelor fac minuni cu zmeura cumpărată de la el: fie că au făcut compot sau gem, fie că au congelat-o. „Culeg zmeura o dată la trei-patru zile. Se începe

a coace prin iunie și avem fructe până în august. Nu o îngheț încă, fiindcă nu am cantitatea necesară. Ca să o pui la congelat, zilnic trebuie să culegi minimum două tone de fructe... Am multe comenzi prin sat, dar și la Chișinău. În ultima perioadă vând zmeura mai mult pe rețelele de socializare...”, ne spune Victor Furtună.

Antreprenorul de la Zaim nu s-a limitat însă doar la cultivarea zmeurei. La marginea zemurișului, pe o suprafață de șase ari, crește puietii de pomi fructiferi - meri, peri, caiși, vișini, cireși, gutui și pruni. Dragostea pentru muncile agricole a moștenit-o de la părinții săi. Și aceștia și-au



Spalierele și sârma pe care se sprijină tufele de zmeură au fost cumpărate din ajutorul danez



Rodica și Mariana, două tinere locuitoare din Zaim, îl ajută pe Victor la munci sezoniere

dedicat toată viața agriculturii: cultivă usturoi și butași de trandafiri. Victor nu are studii în agricultură, absolvind în acest an Facultatea de Business și Administrare din cadrul Universității de Stat din Moldova. El spune că în agricultură este autodidact, de cele mai multe ori fiind ghidat de părinți.

Sistem de irigare cumpărat cu ajutorul Guvernului Danemarcei

A investit mulți bani în afacerea care este și marea lui pasiune. „Din primul an, când am plantat zmeura și până în prezent am investit circa 20 de mii de dolari, aici

fiind incluși și banii cheltuiți pentru perfectarea actelor și achiziționarea utilajului. Bani au fost adunați din mai multe părți: de la părinți, am mai lucrat în Rusia. Cinci mii de dolari mi-au fost dați de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), în cadrul unui program finanțat de Danemarca, țară membră a Uniunii Europene. Din acești bani am cumpărat spalier și sârmă pentru suportul tufelor de zmeură, dar și un sistem de irigare. Vedeți acea cisternă din vârful dealului? O voi umple cu apă, căci râulețul Botna este aproape”, arată Victor Furtună spre partea dreaptă a drumului.

SPRIJIN PENTRU TINERII ANTREPRENORI

La fel ca Victor Furtună, granturi de la Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare au primit încă 37 de antreprenori care și-au dezvoltat afaceri în mediul rural. Potrivit Olesei Cazacu, coordonatoare de proiect în cadrul Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI), suma medie a granturilor de afaceri acordate este 76 de mii de lei. Fiecare antreprenor a contribuit cu până la 30% din suma totală a proiectului. Principalele domenii finanțate au fost agricultura, apicultura, zootehnia, alimentația publică, plantarea florilor sezoniere, serviciile de croitorie etc. Pe lângă granturi, circa 363 de persoane au avut parte de instruire și consultanță în dezvoltarea afacerii. PCDLI a fost implementat în perioada 2013-2015 de Guvernul Republicii Moldova cu asistența PNUD, a Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women). Programul a fost finanțat de către Guvernul Danemarcei.

Ca orice tânăr antreprenor, Victor Furtună dorește să-și extindă afacerea. Dar pentru aceasta are nevoie de mulți bani, de aceea, intenționează să aplice pentru subvențiile oferite de stat. „Peste doi ani cred că voi mai planta o suprafață de aproape un hectar și vreau, de asemenea, să cumpăr utilaje pentru congelarea fructelor. Atunci cred că vom colecta zmeură și de la alți producători. Acest lucru implică însă foarte mulți bani, iată de ce voi aplica la granturi destinate agricultorilor”, menționează tânărul.

Fotografii: Lilia Zaharia

Franța vrea să ajute la reintegrarea moldovenilor reîntorși acasă



Cetățenii Republicii Moldova care au locuit și au muncit în Franța vor primi, odată reveniți acasă, ajutoare materiale și financiare de reintegrare - pentru dezvoltarea unei afaceri, încadrarea în câmpul muncii, precum și pentru incluziunea socială.

Toate aceste facilități se conțin într-o Declarație comună semnată, la 6 iulie, între Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, și Oficiul Francez pentru Imigrație și Integritate.

Cele două autorități urmează să elaboreze un Acord de colaborare care va propune candidaților moldoveni,

în funcție de situația lor socială, individuală sau familială, un parcurs de reintegrare aprofundat. Din anul 2003, statul francez a susținut 1000 de proiecte pentru reintegrarea cetățenilor moldoveni care se reîntorc acasă din hexagon.

(A. Ș.)

Asistența externă pentru o țară modernă

Satele de pe Nistru se schimbă la față datorită sprijinului UE



La Varnița, copiii se bucură de o vară specială

În prezent, în localitățile din dreapta și stânga râului Nistru sunt renovate 20 de obiecte de infrastructură socială. De la lansarea Programului, în 2009, UE a acordat peste **7,5 milioane de euro** pentru modernizarea infrastructurii sociale din regiune.



Vara curentă le-a adus oamenilor din câteva localități situate pe cele două maluri ale Nistrului mai multe noutăți care să le facă viața mai bună. La începutul lunii iulie, la Varnița, a fost inaugurat un Complex educațional-sportiv, unde să își petreacă timpul liber tinerii din acest sat, dar și din orașul Bender. Iar în orașul Dubăsari, tot pentru tineri, a început renovarea Centrului de creație. Ambele au fost sprijinite financiar al Uniunii Europene, în cadrul Programului „Susținerea Măsurilor de Promovare a Încrederii”, pus în aplicare de PNUD Moldova.

Complexul educațional-sportiv de la Varnița este unul de-a dreptul european. El include terenuri de sport pentru handbal, tenis, volei și baschet, pavilioane sportive dotate cu echipament, un centru de zi renovat și teren de joacă pentru grădiniță. Drept urmare, secțiile de sport care activează la Varnița – fotbal, box, judo, volei, baschet, tenis și atletică ușoară – vor avea condiții mai bune și pentru antrenamente, și pentru organizarea unor

competiții sportive comune între echipele de pe cele două maluri.

De aceste servicii moderne de educație și de sport vor beneficia atât cei peste 5000 de locuitori ai Varniței, cât și rezidenții din orașul Bender, cu care se învecinează satul. Accesul între localități este neîngrădit, respectiv, și interacțiunea dintre oameni este una intensă. Astfel, o treime din angajații și beneficiarii Liceului Teoretic din Varnița sunt locuitori ai orașului Bender. Aceeași situație se atestă la grădinița din sat, la Centrul comunitar ASCLEPIO, precum și la majoritatea instituțiilor din localitate.

Prezent la deschiderea Complexului, ES Pirkka Tapiola, Ambasadorul UE în țara noastră, a ținut să menționeze că inaugurarea terenurilor de sport exact în perioada când se desfășoară Campionatul European de Fotbal este oarecum simbolică și plină de inspirație: „Urmărind turnee sportive sau practicând sportul, noi împărtășim valori de prietenie, respect și înțelegere reciprocă. Sper ca acestea să fie împărtășite și între alte comunități de pe ambele maluri ale râului Nistru, și cu alte ocazii. Sunt mândru de ceea ce am făcut pentru a le asigura acestor copii un viitor mai bun”.



Ambasadorul Pirkka Tapiola și premierul Pavel Filip, la ceremonia de inaugurare a Complexului

În anul 2013, tot prin intermediul Programului, la Varnița a fost dotat cu echipament Centrul de sănătate care prestează servicii și pentru locuitorii din Bender și a fost renovat drumul de acces spre cartierul Severnii al orașului. Apoi, tot cu sprijinul UE, a fost modernizat Centrul comunitar multifuncțional ASCLEPIO și amenajat terenul de joacă pentru grădiniță. Pentru modernizarea complexului educațional-sportiv au fost acordate peste 150 de mii de euro. Astfel, doar la Varnița, investiția Uniunii Europene pentru consolidarea încrederii depășește suma de 315 mii de euro.

Și Centrul de creație din Dubăsari este renovat la standarde europene. Cele 30 de secții ale Centrului, între care croitorie, canto și coreografie – erau frecventate anual de peste 750 de copii din Dubăsari și satele Lunga, Corjova și Cocieri. Totuși,

din lipsa comodităților elementare, numărul copiilor s-a micșorat constant. Și iată că, la 65 de ani de la darea în exploatare, edificiul este modernizat pentru prima dată. În acest scop, Uniunea Europeană a acordat peste 136 de mii de euro, bani din care au fost schimbate acoperișul, geamurile și ușile vechi, iar sistemul de încălzire defect a fost înlocuit cu unul nou. Este renovată și fațada, iar elementele de decor sunt restabilite. Finalizarea lucrărilor de reconstrucție este preconizată pentru toamna anului curent.

Copiii, dar și părinții abia așteaptă momentul când Centrul își va relua activitatea în noile condiții. Iar Oxana Voițehovskaia, directoarea instituției, este convinsă că în noul an școlar, datorită condițiilor îmbunătățite, la Centru vor veni mai mulți copii.

Andreea Ștefan

Fotografii: PNUD Moldova

La Cahul, apa de băut va fi mai bună

Guvernul german continuă modernizarea serviciilor publice din Moldova

Locuitorii orașului Cahul vor fi mai liniștiți în ceea ce privește apa pe care o consumă. Pentru că, din această vară, ei au o stație modernă de tratare a apei. Deși se mai află în proces de renovare, Stația a fost repusă deja în funcțiune și lucrează ca una nouă, având un sistem complex de purificare a apei.

Stația de tratare din Cahul deservește 39.800

de locuitori și asigură tratarea apelor uzate colectate din râul Prut. Reabilitarea stației este parte a Proiectului investițional „Îmbunătățirea serviciilor de apă și canalizare în raionul Cahul”, în cadrul Proiectului-pilot „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, realizat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în parteneriat cu ADR Sud și Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

Valoarea lucrărilor de reabilitare a Stației de tratare din orașul Cahul ajunge la circa 11 milioane de lei. Sursele de finanțare sunt acoperite de GIZ, în numele Ministerului Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ).

Reparația Stației de tratare din Cahul era iminentă din mai multe motive, cele mai solide argumente fiind „vârsta” ei - fusese dată în exploatare în 1970 și de atunci nu beneficiase



de nicio renovare -, dar și faptul că durata de viață a țevilor din oțel ale acestora, uzate moral, vechi de peste 40-50 ani, era demult depășită.

Capacitatea stației de tratare a apei din Cahul este de 17,4 mii m³/zi. Deocamdată lucrările de reparație nu au fost duse la bun sfârșit, iar stația este utilizată doar în proporție de 50 la sută.

(A. Ș.)



Europenii

Nicu Popescu: „Trebuie să fii sinucigaș ca să denunți Acordul de Asociere”

Sorina Ștefăruță

— Nicu, ce se întâmplă, astăzi, cu Europa?

— Nu există un singur răspuns la această întrebare. Este evident că asistăm la câteva crize sistematice simultane: o criză majoră de securitate în jurul Europei, care include și Ucraina, și războaiele din Siria, Libia și Irak, plus tensiunile cu Rusia; o criză economică a zonei euro, care este veche de un deceniu și care, chiar dacă situația s-a mai ameliorat, nu a fost soluționată definitiv; peste acestea se așează criza migrației, care alimentează cel mai mult nemulțumirea cetățenilor europeni. Această nemulțumire conduce și la un val de crize politice în statele UE, care se manifestă prin creșterea popularității forțelor populiste. Votul de ieșire a Marii Britanii din UE este unul dintre efectele acestor crize care se suprapun una peste alta.

„Bruxellesul și Londra vor găsi un mod de conviețuire integrată”

— Cum crezi că vor evolua lucrurile în și cu Marea Britanie?

— Anglia este atât de integrată și atât de dependentă de UE încât, chiar dacă se retrage, pentru a duce până la capăt acel mult-promis „leave”... —, va rămâne să facă parte din economia europeană. Sigur că Brexit-ul comportă mai mulți factori negativi, dar sunt conștienți că, după câțiva ani de negocieri, Bruxellesul și Londra vor găsi un mod de conviețuire integrată. Chiar și politicienii care au fost marii avocați ai retragerii țării din UE spun astăzi că Anglia va rămâne să facă parte din Europa economică. În plus, Marea Britanie rămâne membră a NATO, deci, rămâne parte a sistemului european de securitate și de apărare. În rest, este puțin probabil că britanicii vor reuși să soluționeze problemele care au fost laitmotivul campaniei de părăsire a UE — migrația, șomajul etc. Dimpotrivă, s-ar putea ca lucrurile să se agraveze: țara va fi la fel de dependentă de UE din punct de vedere economic, în schimb, va avea mult mai puține pârghii de influență la nivel internațional, inclusiv în UE.

— Mai multe analize au arătat că Brexit-ul este

Nicu Popescu este, de mai mulți ani, senior analist la Institutul de Studii de Securitate al Uniunii Europene și specialist în relațiile UE-Rusia și spațiul post-sovietic. De aceeași „mai mulți ani”, originar din Republica Moldova fiind, Nicu se identifică drept „european”, având la activ șederi de durată la Budapesta, unde a studiat, la Londra, unde a muncit sau la Paris, unde își desfășoară în prezent activitatea și unde locuiește împreună cu soția Elena și fiica Lia. Am îndrăznit să-i întrerup vacanța, aflându-mă în căutarea unei voci care să ne spună de acolo, din inima Europei lovită astăzi de tot mai multe tragedii, ce se întâmplă cu Europa de facto și dacă mai are ea puterea să se reinventeze, iar odată cu aceasta și să se salveze. O reinventare necesară mai ales pe fundalul tot mai numeroaselor voci care sunt gata să o îngroape...

rezultatul unei ample acțiuni de manipulare. Acum el devine instrument perfect pentru alți manipulatori, din diverse țări. Cât e de mare riscul unor alte...exit-uri?

— Înainte de toate, trebuie să spunem că Brexit-ul este efectul mai multor eșecuri politice și economice la nivel național, care au și generat valul de dezamăgire al electoratului european. Altceva e că politicienii au știut să redirecționeze aceste nemulțumiri spre Bruxelles, generând o creștere a euroscepticismului. Aceasta, deși problemele sunt diferite în țările UE. În Franța este foarte gravă problema șomajului, în timp ce în Marea Britanie sau în Germania lucrurile stau ceva mai bine, în ultimii ani a existat chiar o creștere economică. Cu toate acestea, euroscepticismul există peste tot.

„Orice ideologie teroristă ajunge să se răsuflă”

— Franța, mai nou și din păcate, se confruntă și cu amenințările teroriste, iar mulți leagă acest fenomen de valul migrațional care s-a abătut peste Europa anul trecut. Tu ai avut mereu o poziție tranșantă în sensul unei separări clare dintre teroriști și migranți. După Nisa, mai crezi la fel?

— Franța nu a fost atât de afectată de valul de migrație de anul trecut. Nu a fost nici țară de destinație, nici de tranzit — majoritatea au mers în Suedia sau Germania, au tranzitat Balcanii... Terorismul islamic din Franța este, dacă vreți, de origine franceză, în sensul că în această țară locuiesc circa 4,5 milioane de cetățeni francezi de origine musulmană, iar printre cei radicalizați foarte mulți sunt

și născuți acolo... Așadar, migrația actuală nu facilitează acest val de terorism, care este rezultatul unei radicalizări produse deja în interiorul Franței... Tot

odată, trebuie să înțelegem că problema migrației nu este soluționabilă pe termen scurt și probabil că, în următorul deceniu, ne vom mai ciocni de astfel de valuri, inclusiv pentru că o persoană care fuge de bombe, de teroriști și de guverne represive nu se va speria de cei cinci kilometri care desparte Turcia de Grecia...

— Și problema terorismului cât de soluționabilă este?

— Din păcate, acum, ea poate fi doar minimizată. Nu este posibil fizic să controlezi cinci sau zece mii de radicalizați din interiorul UE. Singura soluție e să slăbești militar statul islamic, după care să lucrezi pentru a-i neutraliza pe actualii teroriști și a minimiza radicalizarea viitoarelor generații. În acest sens, eu mizez pe logica istorică. Nu este pentru prima dată când o ideologie sau alta intră pe făgașul terorismului, dar, oricum, vine o vreme când ele își pierd din energie sau din motivație. În anii '60-'70, în Europa existau teroriști de extrema stângă; în anii '80 musulmanii șiții, apoi teroriștii creștini... Da, actualul val de terorism este mai mare, dar va ajunge și el la un anumit grad de autosuficiență și... se va răsufla.

— Ce le-ai răspunde voilor care spun că imigranții trebuie deportați?

— Doar în niște state autoritare și totalitare, de genul Germaniei lui Hitler sau a URSS-ului lui Stalin, puteai



Foto: europalibera.org

UNIUNEA EUROPEANĂ MAI EXISTĂ?

Există și va exista! Aș zice că, în mare parte, ea este victima propriului succes. Pentru că UE a îndeplinit principala misiune, ce i-a fost atribuită în anii '50 - asigurarea păcii în Europa. Acum, bineînțeles că apar voci care se întrebă la ce bun ar mai fi nevoie de UE. Este o întrebare la care UE trebuie să găsească răspuns și să se reinventeze. Și cred că va reuși.

există mare marjă de manevră pentru guverne populiste, căci nu există bani pentru a acoperi promisiunile lor.

„Un singur premier condamnat nu înseamnă reforme”

— În ce mod se înscrie în acest cor socialistul Igor Dodon, care promite că, odată ajuns la guvernare, va denunța Acordul de Asociere cu UE?

— Eu cred că, în condițiile în care peste 50% din exporturile moldovenești merg spre UE și doar sub 20% — spre Rusia, Igor Dodon și un eventual guvern de stânga de la Chișinău va repeta soarta guvernului grec. Dacă denunți Acordul de Asociere, peste noapte mărfurile moldovenești nu vor mai

avea acces preferențial pe piața UE și vei avea o explozie socială imediată. Trebuie să fii sinucigaș din punct de vedere politic ca să faci așa ceva... Ceea ce nu exclude că, formal, poți cere revederea unor părți ale Acordului. Negocierii doi-trei ani, după care se relaxează doi-trei parametri ai Acordului, celelalte 98 la sută rămânând intacte. Iar tu vei putea trâmbița că ai revizuit Acordul de Asociere. Deci, se poate imita o renegociere, dar acest lucru nu ar schimba fundamental relația cu UE.

— Cum se vede, de la Paris, lucrurile la Chișinău? Parcursul european al Republicii Moldova este continuat de facto sau doar... de jure?

— La 1 septembrie se vor face doi ani de la punerea în aplicare a Acordului de Asociere și a Zonei de Liber Schimb și, cu excepția unor mișcări tehnice, nu îmi este foarte clar care sunt realizările guvernării în acest proces. Nu am văzut un lucru asiduu și organizat nici la guvernele de anul trecut, nici la guvernul actual. Elitele politice par să fie preocupate, în continuare, mai mult de jefuirea țării, de menținerea schemelor financiare, de propriile jocuri politice și re poziționări, decât de reformarea modului de funcționare a statului aflat în pre-eșec, numit Republica Moldova.

— Totuși, avem un premier condamnat, un primar de municipiu arestat...

— Poți schimba premiul, îl poți pune la închisoare, dar, dacă nu schimbi logica de funcționare a instituțiilor, înseamnă că bați pasul pe loc. Dovadă: istoria cu miliardul sau faptul că Moldova a devenit o spălătorie de bani rusești. Nu îmi este clar nici astăzi gradul de responsabilitate a instituțiilor statului în acoperirea acestor delicturi. În schimbări în direcția reformării instituționale, care să excludă pe viitor asemenea derapaje, nu am văzut. Nici acțiuni la nivel de Guvern sau dezbateri la nivel de partide... De aceea, cred că Moldova rămâne ostateca a doi factori structurali care nu se vor schimba rapid, indiferent de rezultatul alegerilor prezidențiale din toamnă: (1) dependența financiară de UE și de donatorii externi, care va determina comportamentul oricărui guvern și (2) starea de „capturare” a statului, manifestată prin această corupție majoră, care determină politica internă de la Chișinău. Din păcate, dar sper să nu fie și pentru totdeauna.

— Îți mulțumesc pentru interviu!

Modele comunitare

Bibliotecile publice conectează comunitățile din Europa

Ana-Maria Veverița
reporteră „Obiectiv European”

Dintotdeauna, bibliotecile sunt văzute ca locul perfect pentru a citi și a împrumuta cărți, dar astăzi ele înseamnă și o rețea care îi adună pe cei care își perfecționează abilitățile, își suplimentază educația și participă la diverse activități socio-culturale. Cât de des merg europenii la bibliotecă și unde sunt cele mai moderne biblioteci din Moldova, aflați mai jos.

Franța: cele mai multe biblioteci publice din Europa

Potrivit Biroului European al Asociațiilor de Biblioteci, Informare și Documentare (EBLIDA), în Franța există 16.300 de biblioteci publice care au un fond de 170 mln. de cărți. Doar în Biblioteca Națională din Paris se află 13 mln. de volume, ea fiind și prima bibliotecă din lume care a oferit acces prin Internet la textul integral al multor lucrări... Lectura este o formă de socializare în Franța, iar cărțile încurajează coeziunea socială - în bibliotecile din această țară se organizează permanent ateliere, expoziții și conferințe, aici poate fi utilizat telefonul mobil sau calculatorul, poți mânca și bea un ceai.

Una dintre cele mai moderne biblioteci publice multimedia a fost deschisă în iunie 2014 în Mont Mesly Crétel, o suburbie din sud-estul Parisului. Totul aici impresionează: clădirea de 44.000 de metri pătrați, designul transparent al edificiului, cele peste 140 mii de cărți, 84 de computere, 96 de scaune și 138 de

fotolii. În această bibliotecă, există chiar și un pian digital, la care poți cânta doar utilizând căștile. În zece luni de la deschidere, biblioteca din Crétel înregistra 11 mii de utilizatori... O altă bibliotecă celebră din Franța se află în Signy L'Abbaye, o comună cu doar 1400 de locuitori din nord-estul țării. Este o bibliotecă de tip social, deschisă în 2007 datorită unui parteneriat al autorităților locale de combatere a singurătății localnicilor... Pe lângă cele 15 mii de cărți, biblioteca oferă o gamă largă de evenimente, inclusiv activități în aer liber și ateliere pentru persoanele în etate și pentru cele care își caută un loc de muncă.

Un joc de tenis în schimbul a 20 de cărți împrumutate

De peste 150 de ani, bibliotecile publice din Marea Britanie conectează oamenii și comunitățile la cunoștințe, informație și cultură. Mai mult de jumătate din cetățenii englezi au un card de acces la bibliotecă, doar în 2015 pragul acestora fiind pășit de 225 mln. de vizitatori, potrivit Departamentului pentru Cultură, Media și Sport din Marea Britanie. Serviciul de biblioteci publice din Marea Britanie include mii de filiale locale, biblioteci mobile și alte instituții, cum ar fi centrele de tineret sau azilurile pentru bătrâni. Pentru funcționarea celor 4145 de biblioteci publice, care adăpostesc peste 95 mln. de cărți, consiliile localităților investesc anual 900 mln. de lire sterline. De exemplu, sediul bibliotecii publice din Farnham, un oraș din sud-estul Angliei, este dat spre folosință de către Consiliul local, pe un termen de 25 de ani.

Creată în octombrie 2011, biblioteca este deschisă timp de 26,5 ore pe săptămână



Biblioteca din Mont Mesly Crétel, Franța. Foto: The Guardian



Biblioteca publică Kista din Suedia. Foto: www.lammhultsbiblioteksdesign.com

și oferă, pe lângă cărțile obișnuite (care pot fi rezervate online), cărți audio și e-book-uri, reviste, ziare, DVD-uri, articole de vânzare, un scanner și mai multe imprimante, o sală de conferințe care poate fi arendată, abonamente de transport pentru seniori și persoane cu dizabilități și chiar seminare pentru șomeri. Printre activitățile bibliotecii putem menționa grupul de citit sau atelierele IT, în cadrul cărora oamenii de toate vârstele învață cum să navigheze pe internet, utilizând cele trei laptopuri și 11 calculatoare

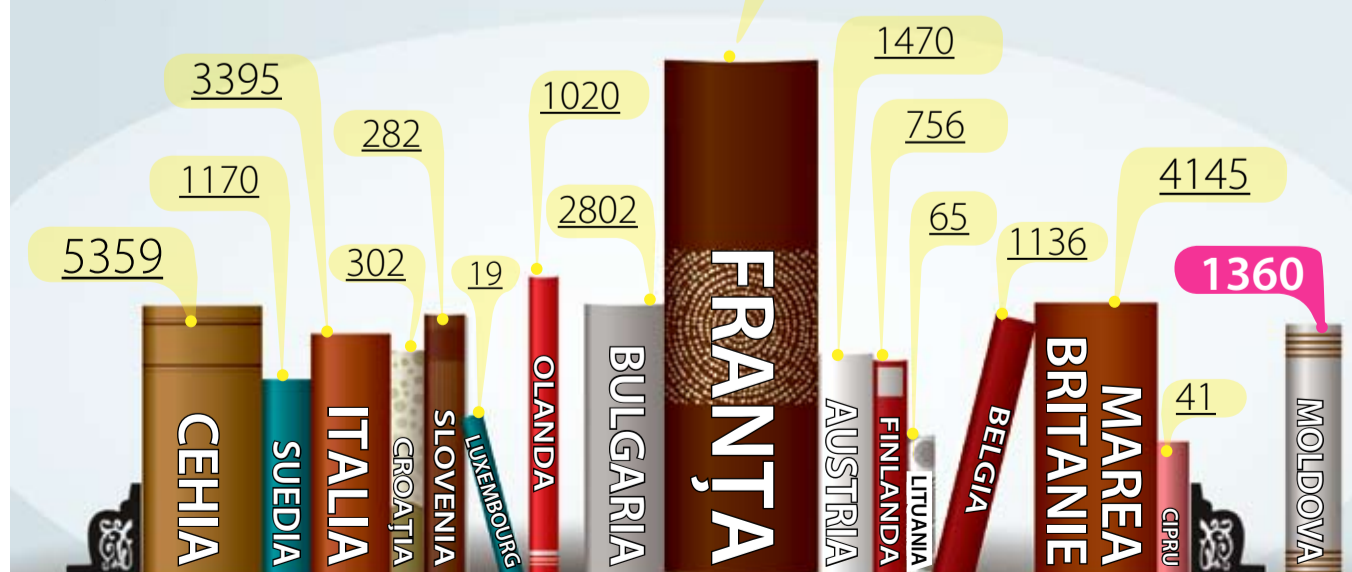
oferite de bibliotecă. În fiecare joi, se organizează o sesiune de cântece și poezii pentru preșcolari, iar pentru cei mai mari - o seară cu povești în fiecare vineri și o serie de vizite la muzee sau teatre. Impresionant este faptul că biblioteca oferă un teren gratuit de tenis în grădinițele sale în schimbul a 20 de cărți împrumutate.

Suedia, țara bibliotecilor mobile

Peste 65 mln. de vizitatori, un fond de carte de

38 mln. de exemplare și aproape trei milioane de abonați - atât au înregistrat, potrivit EBLIDA, cele 1170 de biblioteci publice din Suedia în anul 2013. Pe lângă bibliotecile obișnuite, țara impresionează cu cele 90 de biblioteci mobile cu aproximativ 7250 de opriri. La fel, Suedia se mândrește și cu cea mai performantă bibliotecă din lume în materie de arhitectură, design, utilizare a tehnologiilor digitale și implicare a cetățenilor - Biblioteca publică Kista din Stockholm, nominalizată la titlul de „Biblioteca publică a anului 2015”. Biblioteca Kista oferă ziare din întreaga lume, un studio pentru copii și mai multe spații pentru întâlniri cu autorii de cărți. Biblioteca include spații pentru citit, învățat și descoperit, o zonă digitală, scenă și chiar cafea. Fiind conectat la rețeaua bibliotecii, poți descărca 375 de publicații digitale și discuta online cu bibliotecarii. Angajații instituției vorbesc într-o varietate de limbi, în Suedia locuind diverse etnii, și au experiențe

Numărul bibliotecilor publice /pe țară, anii 2014-2015/



Sursa: The European Bureau of Library (eblida.org), statistica.md

Design: Obiectiv European/angiv



Biblioteca din Farnham, Anglia. Foto: www.farnham.gov.uk



Foto: Pagina de facebook a bibliotecii din Chirca

educaționale diferite. Potrivit Programului Model pentru Bibliotecile Publice (<http://modelprogrammer.slks.dk>), din august 2014, vizitele la bibliotecă au crescut cu 300%, iar împrumuturile de carte s-au dublat.

„Bine ați venit la biblioteca din Falköping! Cu spații luminoase în centrul orașului și cu ore generoase de program, suntem accesibili tuturor!”. Așa își întâmpină cititorii biblioteca din Falköping, o localitate cu 16 mii de locuitori din vestul Suediei. De la această bibliotecă poți împrumuta cărți pe o durată de până la patru săptămâni, iar reviste și CD-uri muzicale - până la 14 zile. Fiecare abonat al bibliotecii se poate autentifica pe pagina instituției pentru a-și crea un profil și a-și gestiona materialele împrumutate. Biblioteca este una multiculturală și modernă, și se caracterizează prin accesibilitate. Acest lucru este realizat prin calculatoarele cu opțiuni audio și altele care pot mări dimensiunea literelor și a imaginilor din cărți, iar unele dintre ele pot recunoaște titlurile și autorii, pentru utilizatorii care au dificultăți de citire sau vedere. La biblioteca suedeză mai găsim o cafea, un magazin, un serviciu de autoservire de împrumutat și returnat cărțile, o zonă pentru copii și mai multe calculatoare conectate la Wi-Fi.

Biblioteca din comuna Chirca (foto) este una din cele 37 de biblioteci publice din raionul Anenii Noi. Cele mai multe biblioteci sunt, totuși, în raionul Orhei - 63 la număr -, fiind urmate de cele 61 de biblioteci din raionul Hâncești și 58 din raionul Soroca. La polul opus, cele mai puține biblioteci publice sunt în raioanele Basarabesca, Dubăsari și Dondușeni. Potrivit Biroului Național de Statistică, bibliotecile din Republica Moldova, care au fond de carte de 17 mln. de publicații, au fost vizitate în anul 2015 de 8196 de persoane, dintre care 4533 din mediul rural.

Tehnologiile aduc bibliotecile mai aproape de cititorii din Moldova

Tehnologiile informaționale sunt utilizate pentru a moderniza și cele 1353 de biblioteci publice din țara noastră. Pe parcursul ultimilor patru ani de activitate în Republica Moldova, Programul „Novateca” a dotat peste 650 de biblioteci publice cu peste 2000 de calculatoare conectate la Internet, oferindu-le oamenilor acces gratuit la informații și servicii online. Primele raioane care și-au modernizat bibliotecile sunt Anenii Noi, Briceni, Cahul, Edineț, Călărași, Căușeni și Fălești. Datorită programului „Novateca”, 18 biblioteci publice din Anenii Noi, cât și biblioteca publică raională au fost dotate cu 75 de computere și imprimante multifuncționale.

Copiii din comuna Chirca, Anenii Noi, vin la biblioteca publică nu

doar pentru a citi, dar și pentru a se distra, a învăța să utilizeze calculatorul, să vorbească o limbă străină ori să participe la diverse activități. Biblioteca are literatură artistică în limba rusă, română și chiar engleză - un fond de carte de 5563 de cărți. Odată cu implementarea Programului „Novateca”, biblioteca a devenit un centru comunitar care îi unește pe toți locuitorii. Săptămânal, aici se organizează cursuri de instruire intitulate „Calculatorul pentru toți”. O dată pe lună, în bibliotecă se face o zi de „Joi a poveștilor” pentru elevii din clasa I-a, unde copiii citesc împreună povești și vizionează desene animate în baza basmelor scrise în cărți. Iar atunci când vor să ia o pauză, copiii sunt antrenați în jocuri educative. Și adulții vin la bibliotecă cu mare plăcere - ca să comunice cu cei dragi prin internet, să utilizeze imprimanta ori să scrie un proiect la calculator.

Parcarea ca dovadă de civilizare

Șoferii cu probleme locomotorii își doresc practicile UE și în Moldova



Foto: geograph.org.uk

Conducătorii auto cu probleme locomotorii din Republica Moldova vor ca toate edificiile de menire publică, fie că sunt de stat sau private, să aibă locuri de parcare special amenajate. Pentru aceasta, ar trebui preluate practicile europene, unde șoferul în scaun rulant nu se simte discriminat atunci când urcă la volan...

În Chișinău, locurile de parcare pentru șoferii cu probleme locomotorii pot fi numărate pe degete. Conducătorii auto în cără sau în scaun rulant spun că le este foarte greu să-și parcheze mașina. „La două centre comerciale sunt indicatoare care arată că locurile sunt destinate șoferilor în scaun rulant, iar la un alt centru comercial aceste locuri sunt amenajate cu bare speciale care se încuie. Când vine mașina, paznicul permite accesul”, ne spune Igor Meriacre, directorul Asociației „Motivație”, un ONG care apără persoanele cu dizabilități locomotorii.

Potrivit lui, Moldova trebuie să preia practicile europene în privința persoanelor cu dizabilități locomotorii. Potrivit lui, Moldova trebuie să preia practicile europene în privința persoanelor cu dizabilități locomotorii. Potrivit lui, Moldova trebuie să preia practicile europene în privința persoanelor cu dizabilități locomotorii. Potrivit lui, Moldova trebuie să preia practicile europene în privința persoanelor cu dizabilități locomotorii.

nu încălcă legislația, căci amenda este foarte mare”, adaugă Igor Meriacre. Într-adevăr, Polonia are reguli foarte stricte în acest sens, dar și permise față de șoferii cu nevoi speciale. Astfel, portalul Europa.eu menționează că, în Polonia, „deținătorii unui tichet de parcare pentru persoanele cu dizabilități pot să nu respecte (dacă dau dovadă de o extremă prudență) mai multe semne de circulație: „circulație interzisă în ambele sensuri”, „acces interzis autovehiculelor, cu excepția motocicletelor”, „acces interzis motocicletelor”, „parcare interzisă” etc.

Condiții egale pentru toți cetățenii UE

În prezent, statele Uniunii Europene au transpus în legislația națională prevederile CDPD, document ratificat în anul 2011 de aceste țări. Odată cu ratificarea, aceste state și-au luat angajamentul să respecte drepturile persoanelor cu nevoi speciale și să ia „măsuri adecvate pentru a le asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate, la mediul fizic, transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologii și sisteme informatice și de comunicații, precum și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale...”.

Și în Lituania, pe drumurile publice și în parcuri, locurile de parcare rezervate persoanelor cu dizabilități sunt marcate cu simbolul unei femei însărcinate sau cu cel al unei femei care ține un copil în brațe. În această țară, unele autorități locale creează locuri de parcare rezervate în apropierea locuințelor persoanelor cu dizabilități.

Lilia Zaharia



În Chișinău, doar în fața a câtorva centre comerciale sunt locuri de parcare pentru șoferii cu dizabilități. Foto: Lilia Zaharia